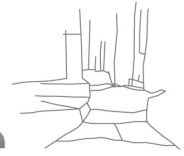

villa
Venire

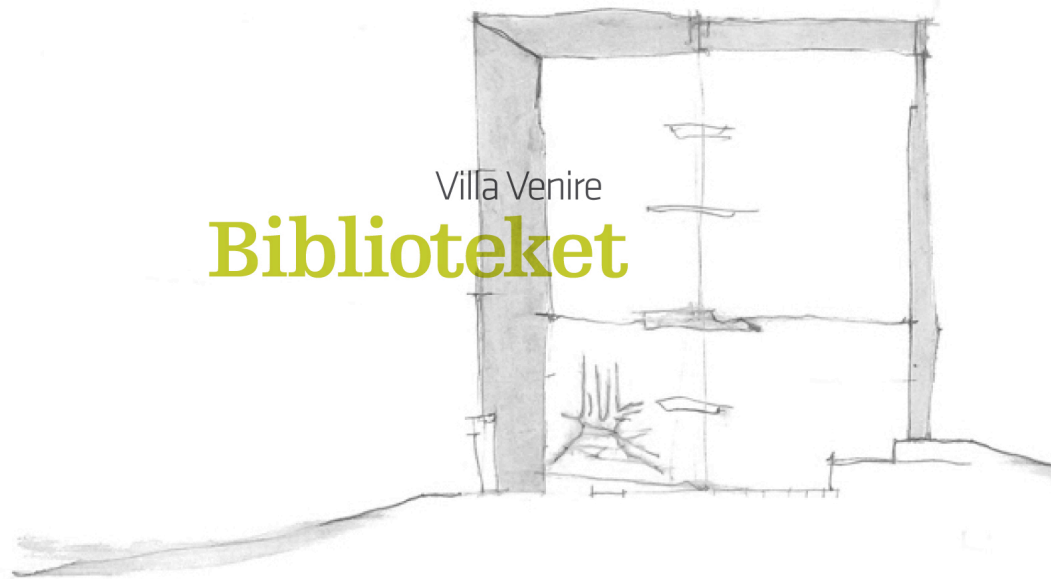

Monstrøsitet

Ulve-drengen Mowgli

Af Cand. Psyk. Louise Windfeld Holt – August 2013

Villa Venire
Biblioteket

Ulve-drengen Mowgli

Junglen er stængt for mig og Landsbyens Porte stængt. Hvorfor? Som Mang¹ flagrer mellem dyrene og Fuglene, saaledes flagrer jeg mellem Landsbyen og Junglen. Hvorfor? Jeg danser paa Shere Khans Hud, men mit Hjerte er meget tungt. Min Mund er skaaret og saaret af Stenkast fra Landsbyen, men mit Hjerte er meget let, fordi jeg er kommen tilbage til Junglen. Hvorfor? Disse to ting strider i mig som Slangerne strides om Foraaret. Der kommer Vand ud af mine Øjne: og dog ler jeg, medens det falder. Hvorfor? Hele Junglen ved, at jeg har dræbt Shere Khan. Se til, se nøje, Ulve! *Aha'*! Mit Hjerte er tungt af Ting, som jeg ikke forstaar!²

Rudyard Kipling (1927), Junglebogen – passage fra "Mowglis Kvad".

Mowgli. Menneskebarnet, opvokset blandt ulve, del af et kobbel. Menneskebarnet, der møder et ingenmandsland i sit velkendte hjemsted. På vej til at blive Menneske, må han spørge sig selv; Hvor hører jeg til? Endnu bedre (og lidt mere postmoderne) bliver historien selvfølgelig, hvis Mowgli spørger sig selv; Kan jeg høre til alle steder?

Dette er en gammel historie. Historien handler om dette at *blive menneske*. Og nej, vi taler jo knapt nok længere om at *udvikle os*. Vi bruger derimod ordet at *blive*, bestemt ikke i betydningen at forblive, men i betydningen at blive en anden. Måske taler vi endda så meget om det, at det er ved at blive Old School, dette at blive en anden? For er vi nogensinde nogen, hvis vi hele tiden er i gang med at blive til nogen?

The Making of Monstrous Children

En dreng bevæger sig rundt i junglen. Mowgli bevæger sig som ulvene. Han er ikke en ulv, men bevæger sig i Ulvenes verden. Han gør det ulveagtigt. Han tager rummet, junglen, til sig med sin menneskekrop. Mowgli er vist ikke i gang med at finde tilbage til *en egen verden*, men han bevæger sig af spor, der åbenbarer Landsbyen for ham. Landsbyen er en verden, der åbner sig for ham. Eller gør den? Mowgli må have været landsbytossen. Den, der blev født af en indfødt og hvis liv foregår i et vildfarent limbo. Han er helt sikkert stærk. Han kunne være smuk. Måske er han grim med arret krop og rådne tænder. Det mindst skræmmende ved Mowgli er imidlertid ikke, hvordan hans krop måske ser ud. Det skræmmende er måden, han bevæger sig på, og alt det han kan og ved med sin jungleagtige krop. Det skræmmende ved Mowgli er, at han ikke formidler denne kunnen og denne viden. Det allermost skræmmende ved Mowgli er, at han ikke udtaler sit eget navn korrekt.

---

¹ Mang refererer til Flagermus

² Kipling, Rudyard (1927): *Junglebogen*, Gyldendalske Boghandel, København, p. 92

Hvordan kunne dette monstrøse drengebarn nogensinde komme fra vores verden? Hvordan kunne han nogensinde finde vej tilbage hertil? Ledte han efter os eller faldt han over os? Tog han en livslang omvej eller tog han vores kultur bagfra, ubemærket og en passant? Vil han nogensinde tage Ordet til sig?

"I saw myself as taking an author from behind and giving him a child that would be his own offspring, yet monstrous. It was really important for it to be his own child, because the author had to actually say all I had him saying. But the child was bound to be monstrous too, because it resulted from all sorts of shifting, slipping, and hidden emissions that I really enjoyed. (...) (Nietzsche) gets up to all sorts of things behind *your* back. He gives you a perverse taste for saying simple things in your own way, in affects, intensities, experiences, experiments. It's a strange business, speaking for yourself, in your own name, because it doesn't at all come with seeing yourself as an ego or a person or a subject. Individuals find a real name for themselves, only through the harshest exercise in depersonalization, by opening themselves up to the multiplicities everywhere within them, to the intensities running through them. (...) it's depersonalization through love rather than subjection."³

Gilles Deleuze in Negotiations, 1972-1990 – passage fra "Letter to a Harsh Critic".

"We will wonder what he may have kept of his unconditional right to secrecy, while at the same time burning with the desire to know, to make known, and to archive the very thing he concealed forever. What was concealed? What did he conceal even beyond the intention to conceal, to lie, to perjure?

We will always wonder what, in this *mal d'archive*, he may have burned. We will always wonder, sharing with compassion in this archive fever, what may have burned of his secret passions, of his correspondence, or of his "life". Burned without him, without remains and without knowledge. With no possible response, be it spectral or not, short of or beyond a suppression, on the other edge of repression, originary or secondary, without a name, without the least symptom, and without even an ash."⁴

Jacques Derrida in Archive Fever – a Freudian impression.

---

³ Deleuze, Gilles (1995): *Negotiations, 1972-1990*. Columbia University Press, New York, p. 6

⁴ Derrida, Jacques (1995): *Archive Fever – a Freudian impression*. The University of Chicago Press, US, p. 101

I lyset af begivenhedsfilosoffernes tekster, findes monstrøsitet ikke som en person, ting eller ide, der defineres som mærkelig, frastødende, forvrænget eller chokerende. Monstrøsitet er ikke nødvendigvis det Nye, der slår ned som et tydeligt lyn fra en klar himmel og overrasker os. Monstrøsitet skal her snarere forstås som destabiliserende erfaringer af liv og som det, der virker i det usynlige – ikke som det gemte, glemte og uudtalte, men som det, der virker i os, selvom det hverken har et navn eller giver os et navn. Hos Derrida særligt i kraft af beslutningens paradoksikalitet. Og hos Deleuze i møder mellem 'intensiteter', assemblages og hybrid-sammenhænge, der sætter os i bevægelse.

Beslutningens monstrøsitet

Igennem filosofen Jacques Derridas tekster, har erfaringer af et ingenmandsland at gøre med monstrøsitet. Ikke sådan at forstå at Mowgli bliver Monsteret, men snarere at Mowgli ikke helt kan begribes som moralsk genkendeligt individ og bliver monstrøs. Der er noget ved hans historie og måske hans handlinger, hvis tolkning ikke ligger lige for. For Derrida handler dette ikke om, hvorvidt Mowgli skjuler sine intentioner, men snarere om, at vi ikke altid kan genkende os selv eller retfærdiggøre os selv. For Derrida er sondringen mellem beslutninger og valg altafgørende. Enhver beslutning indebærer paradokser og er betingelsen for dét at kunne agere ansvarsfuldt som menneske. Et valg er et valg mellem forskellige scenarier, vi kan se for os. Scenarier, der udspringer af moralske eller juridiske strukturer, som vi kan forudsige og genkende. En vej for og imod. En fornemmelse af eller viden om konsekvenser. "Hvad er der i det for mig?". Med valget kan vi træffe rationelt baserede valg. Eller prioriteringer, hvor dette ene er vigtigere end dette andet. Anderledes med beslutningen, som er ansvarlighedens mulighed, altså muligheden der opstår i at træde dér, hvor holdninger og moral bliver uklare og tvetydige og ikke fremstår rene. Derrida trækker her på den gammeltestamentlige historie om Abraham og hans respons(ability) over for det ukendte i ham; Gud, eller; det, hvis blik jeg mærker, og som jeg ikke ser; det, hvis kalden-på-mig, jeg ikke forstår baggrunden for og hvorom jeg intet kan sige. Eet af Abrahams eksistentielle spørgsmål handler netop om denne usynlige relation til noget i ham selv, her kaldet Gud, som han ikke forstår, men som han føler han må adlyde. Og som han føler sig forpligtet over for. I al hemmelighed. Det bringer ham i fare – for enten at blive Morder eller Gudsbespotter. Det er her dilemmaet, paradokset, aporiaet, opstår. Enten må Abraham forråde sit folk, sine elskede og sin søn Isak (miste ham og blive Morder), eller også må han forråde Guds uforståelige kalden ham til singular eksistens (miste Gud i sig). Og nej, ingen bliver dræbt – men vi er tæt på.. Derridas måde at beskæftige sig med monstrøsitet på, det, vi ikke kan genkende hos os selv eller hos andre, kredser om, hvordan mennesker forvalter subjektivitet gennem

ansvarlighedens paradoks. Og hvordan man lever med uigenkendelighed.

"God is the name of the possibility I have of keeping a secret that is visible from the interior but not from the exterior. As soon as such a structure of conscience exists, of being-with-oneself, of speaking, that is to say of producing invisible sense, as soon as I have within me, (...) a witness that others cannot see, as soon as there is secret and secret witnessing within me, and for me, then there is what I call God (...). He is that structure of invisible interiority that is called, in Kierkegaard's sense, subjectivity."⁵

(Jacques Derrida, 2008).

At beskæftige sig med subjektivitet er ikke at insistere på et subjekt. Hemmeligheden, the (secret)secrecy, som Derrida skriver om, handler om den enkeltes forhold til sig selv, men her er tale om et selv-forhold, der indebærer muligheden af en unik, omend uigenkendelig, adfærd – eller beslutninger, der ikke passer ind i gængs opfattelse af, hvad et menneske kan sætte sig i stand til at gøre. Det, der kommer i spil er identiteten, altså de kategorier, hvorigennem vi identificerer, benævner og genkender hinanden. For det gør vi jo i sidste ende, identificerer. Og Derrida sender os derhen, hvor det ikke kan afgøres endeligt, hvori det rigtige og det gode består. Dér, hvor loyaliteten over for den ene kun kan opretholdes i kraft af illoyalitet over for den anden, eller de andre. Det giver sig selv, at her er tale om en temmelig ubehagelig tilstand at skulle udholde, og vi bliver da også syge af det i længden, pointerer Derrida. For ham er det imidlertid med blik for uafgjorte, paradoksale erfaringer, at vi kan sige noget om forholdet mellem det kendte og det ukendte. Og kan sige noget om, hvordan forandringer i koder for subjektivitet netop afhænger af uigenkendelige 'in-humane' former for adfærd, der støder os moralsk, men som måske også åbenbarer etikken for os. Det etiske her forstået som den relation, vi har til andre, og som netop bygger på et paradoks; jeg må anerkende den anden, den der er mig fremmed og anderledes, ved at navngive og inkludere i fællesskabet, og samtidig er jeg forpligtet til netop at efterlade denne anden en radikal andethed. Paradokset her er ikke noget vi kan træde ud af; paradokset udgør betingelsen for en relation. Med andre ord, så kan alt ikke oversættes og forenes i 'det samme'. I det øjeblik, at den anden, the Other, gøres fuldt genkendelig, stemples på godt og ondt, er denne andens radikale andethed gået tabt. I hvert fald for fællesskabet. "Inklusion" fuldendt i højeste potens og Monsteret tæmmet. At blive givet et marginaliseret navn (gal, taber, nasser, ravnemor) foregår netop som en inkluderende bevægelse i hierarkiserede strukturer af betydninger. Derrida er

---

⁵ Derrida, Jacques (2008): *The Gift of Death and Literature in Secret*. University of Chicago Press, US, p. 108

optaget af, og det er han vitterlig, hvordan mennesker udraderer det, der er anderledes. Ikke så meget ved at ekskludere, men snarere ved at inkludere.

Og hvordan håndterer man så det i én selv, der ikke har én tydelig stemme? Hvordan i alverden optegne et billede af et Jeg midt i situationer og inderligheder, der forløber *skitserende og fabulerende*? Hvordan kan Abraham forsvare sig selv og sit intenderede forsøg på at dræbe den, han elsker mest af alle mennesker, sin søn? Når Derrida fortæller historien om Abraham, er det ikke for at henvise til et Freudiansk Ubevidste eller udpege psykologien ved fundamentalisme. Hans ærinde er at gøre mennesket til andet og mere end et rationalitet, transparent handlende væsen, der altid kan gennemskue og formidle sig selv, sine motiver, værdier og intentioner. For Derrida findes der ikke et menneskeligt regnestykke, der i sidste ende kan gå op. Identitet har altid mere end een pris og har aldrig en entydig skabelsesberetning. Spørgsmålet er, hvorvidt vi griber tvivlen og tør agere uigenkendeligt for os selv og for andre – hvorvidt vi i perioder kan udholde det uvisse og hvordan vi kan leve i sociale strukturer uden altid at have mulighed for at optegne en skarp moralsk eller segmenteret kontur af os selv. Med andre ord, hvordan lever man i det sære, monstrøse spænd mellem singulært og genkendeligt?

Monstrøse assemblages

Gilles Deleuze har også sin Morder. Eller rettere, han får en Morder forbundet med sin filosofi gennem litteraten Claire Colebrook. I sin Deleuzianske læsning af romanen *American Psycho*, beskriver hun, hvordan romanen lykkes med at opløse gængse grænser mellem det gode (i os) og det onde (i de andre). De værdier, overbevisninger og trends, som hovedpersonen Patrick Bateman er 'komponeret' af, er de selvsamme, der flourerer i og definerer normalsamfundet. Snarere end at agere reaktivt og ty til essentialiserende evalueringer af os selv og andre, så handler det for Deleuze om at aktivere kræfter, affekter og begreber, der fungerer affirmativt (bekræftende) over for det, der får livet til at vokse. Og det er det, kunsten og filosofien kan. Med historien om endnu en morder, sætte romanen spotlight på de strukturer, vi lever i og genkendes i som subjekter, som gode *eller* onde mennesker. Her handler det imidlertid ikke om beskrivelsen af et subjekt, der møder anerkendelse af sit personlige liv, men om individuationer (uden subjekter), der møder hinanden, møder forskel som sådan og derved bliver anden. Bliver til. Det der *er*, *er* i kraft af mødet med noget andet. Det er hybridene, assemblages af heterogene elementer og sammenhænge, der skaber tilblivelse.

Becoming assemblages er reelt at tage en strikket théhætte på hovedet, sætte lidt blomster i den, sætte sig på hug under en busk. Det virker, når et barn siger; "heksen ligner pigens mor". Det virker, idet et Jeg kender

en person (en anden piges mor) og dette Jeg kender sammenhængen (skattejagt) og kender stedet (stien til vandet). Jeget tøver. Jeg kender ikke denne hybrid. Jeg kender ikke denne komposition. Jeg har intet skema for handling. De voksne går videre. Barnet har det underligt, vender sig lidt om. Heksen sidder stadig. Den kryber nærmest. Ind bag buskene. Hvor går den hen, når jeg ikke kan se den? Om aftenen ses morens mund. Skumfiduser. Een drypper på morens hud og huden går lidt i stykker. Ild kan være farligt. Hekse er løgn. Hvor går den hen, når Jeg ikke kan se den?

Deleuze og hans tekstfrænde, Felix Guattari, skrev på måder og med begreber, der ville genoplive 'begærs strømme' ved at bryde det monopol, de mente, at psykoanalysen og en dialektisk filosofihistorie havde haft på definitionen af begær, eller 'desire'. Begær er ikke rettet mod et objekt og fordrer ikke et subjekt. Begær er hverken en væren eller en ikke-væren, et tilstedevær eller et fravær; det er bevægelse, *individuated becomings*, der intet har at gøre med et fænomenologisk, spontant ekspressivt subjekt (eller i det hele taget at gøre med et subjekt). Her skriver Deleuze, i 1977;

"If you tie someone up and say to him 'Express yourself, Friend', the most he will be able to say is that he doesn't want to be tied up. The only spontaneity is doubtless of that kind: to not want to be oppressed, exploited, enslaved, subjugated. But no desire has ever been created with non-wishes."⁶

Hvis Begær ikke skabes med ikke-ønsker, altså negativitet, eller Mangel, hvordan skabes den da så? Og kan man overhovedet beslutte sig for at begære, hvis begæret er en strømmen og ikke en rettet mod et (manglende) objekt? Deleuze bliver ofte karakteriseret som vitalist, fokuserende på selve livet i dets 'ubestemte form', på *bekræftelse i det multiple* (frem for *dialektisk anerkendelse* af dette ene frem for dette andet). Det betyder imidlertid ikke, at der kan trækkes en lige linje til huserende ideer om *multiple selves*. Vi er ikke ude i person-skabelse. Og det er et af stederne, hvor spændvidden af Deleuzes tekster afviger kraftigt fra, hvad gængse postmoderne samtale-praksisser ser som sit relationelle virkefelt; skabelse af (sprogligt forankret) identitet. Groft sagt svarer arbejdet med dominerende diskurser og marginaliserede erfaringer til det, der hos Deleuze kaldes hhv. segmentariske og molekylære linjer. Det (segmentarisk) kodificerede, diskursive og alment genkendelige hhv. det (molekylære) spraglede, marginaliserede og anderledes. Hos Deleuze er det imidlertid ikke til at komme uden om en tredje linje; flugtlinjen. Det, der virker monstrøst i os, uden at det overhovedet er blevet genkendt og navngivet som "monstrøst". Det er det, Deleuze og Guattari også kalder de-territorialisering, det, der stikker af, eller det, der foregår uden kontekst. Det der former sig selv.

---

⁶ Deleuze, Gilles (2012): *Dialogues II*. Continuum, Great Britain, p. 71

Det, der *kunne* ende som og i en bestemt form; perciperet af et subjekt og givende et subjekt. Hvor *kontekst* implicerer et *subjekt*, der *bliver til nogen*, idet hun ser (*sig selv se*) et *noget*, så er subjektivitetsprocesser for Deleuze et spørgsmål om *assemblages* – heterogene sammenrend af stofligheder; negle, stemmer, blik, tanker, hastigheder, stoflighed og rytmer. Det er et spørgsmål om at finde frem til de arrangementer, de steder, miljøer, materialer og sammenhænge, hvor flugtlinjer kan foregå. Kan de ses? Kan de fortælles? Kan de mærkes? Sorg. Forelskelse. Uforståen. Angst. Hvor er alt det? Og hvad stiller jeg op, hvis jeg ikke kan begribe mig selv i det, der griber mig? Her handler det aldrig om umiddelbart at mærke, hvad der rører sig i os. Det handler om at gøre sig værdig til begivenheden. Hellere stå med ryggen mod muren, ansigt til ansigt med det overvældende og gøre det formløse til ens eget, end stå med ryggen til det, der overvælder, fordi vi forveksler dets skitse med et færdigt, uvelkomment billede.

Den billedligt syge

Å propos at mærke noget. Deleuze og Guattaris tekster rammer plet lige ind i en kollektiv længsel efter at mærke os selv – og deri ligger at mærke kroppen, og sikkert også mærke andres kroppe. Det kropsligt forankrede subjekt, som på mange måder blev tabu med social konstruktionismen, har sin gang i diskurserne igen. En teknik som Mindfulness er et eksempel på, hvordan vi forsøger at svare på spørgsmålet; hvordan mærker jeg mig selv? Dette spørgsmål er blevet centralt i dag. Vi er mindre optagede af samtaler, der drejer sig om *intention* og bliver mere optagede af teknikker, der producerer *intension*. Går vi videre ud af dette spor, toner indsigelserne frem over for denne sanselige længsel (der ender med at blive dekadent sansepornografi); hvad med dem, der lider? Hvad med dem, der ikke har tid, penge eller kræfter til at gå i eet med momentet eller lade sig absorbere i begivenheden? Hvad med hverdagens nødvendighed, miljøproblemer og rationaler? Med andre ord; hvor blev den sociale dimension af? Borgerskabet? Er sinds-teknikkernes løfte om det 'mindfulde' tilstedevær blevet den udbrændende borgers sværmeriske forhold til verden? Hvad er det for et løfte, der flourerer i denne konstruktion af en indadvendt nærværende tilstand, hvorigennem alt i princippet skulle kunne passere (bare vi øver os længe nok)? Hvorfor denne længsel? Bliver monstrøsitet irrelevant som filosofisk begreb med denne længsel efter indre stilhed?

Den koreansk-tyske filosof Byung-Chul Han⁷ mener at vores vestlige samfund undergår et paradigmeskift; fra at fungere *immunologisk* til at fungere *neuronalt*. Ifølge Han er det ikke længere helt så relevant at tale om lydighedssubjekter, der handler ud fra *moral* og verbet *at skulle*, men snarere præstationssubjekter, der handler ud fra *lyst* og

---

⁷ Han, Byung-Chul (2012): *Træthedssamfundet*. Forlaget Møller, København

verbet *at kunne*. Den filosofiske, narrative og diskursive opmærksomhed på den anden, the Other, hører til i et immunologisk paradigme, hvor subjektet sorterer, anerkender, bevidner eller udgrænser sine 'socialt importerede' indre stemmer. Præstationssubjektet er mærket af noget andet, mætheden – frem for inklusionen eller udskillelsen af det fremmede andet. Mætheden. Et hysterisk overmål af kvantitet og pirring. Information overload. For meget. I for lang tid.

I et interview fra 1985, taler Deleuze om stress sygdomme "(...) in which the disorder's no longer produced by a hostile agent but by nonspecific defensive reactions that get out of hand, or exhausted (...) Perhaps we're heading toward diseases without doctors and patients (...): diseases with images rather than symptoms, and carriers rather than sufferers. That's a problem for the welfare system..."⁸

Den sanselige opmærksomhed, som sinds-teknikker i dag frembyder, kan man måske se som et forsøg på at geninstallere et centrum hos den *usynligt syge*, den *billedligt* talt deprimerede syge frem for den *bogstaveligt* talt bakterielt syge. Vi kan se kropslængslen som et forsøg på at geninstallere en *kvalitet*, et jeg, der kan sondre mellem det ene og det andet, det eget og det fremmede. Denne sanselige opmærksomhed bliver samtidig kombineret med et brændende ønske efter intensitet og her handler det til gengæld om at få masser af den, og altså om *kvantitet*. Intensitet er noget, vi mener at kunne identificere og noget, vi dagligt kan (ikke skal, men kan!) øve os på at være fyldt af – frem for at være tømt for. Længslen efter sanselig indre intensitet fanger os på én og samme tid i både et immunologisk og et neuronalt spænd; jeg må arbejde hårdt (med mig selv og for mig selv) for at mærke en masse intensitet og nærvær, så jeg konstant kan være mig selv sammen med andre uden at føle jeg skal præstere 'et selv'. Jeg kan fungere alle steder, til enhver tid! For den, der altid skulle makke ret og passe sig ind i folden, må en sådan 'nomadisk' livsform se tillokkende ud. Og jo, Nomaden er faktisk blevet det nye sort. Når vi nu ved, at vi aldrig når i mål, så lad os gøre en dyd ud af det. Men lad os gøre det med stil, med den rigtige termokande, *laid back* på den rette måde og i hvert fald lagt ud på Facebook. Se, hvordan jeg æder verden, rub og stub, nært og fjernt, altid på farten, jeg keder mig aldrig, alt er muligt.

Vita Contemplativa

Hvilke eksistentielle spørgsmål opstår derfor for det hyperresponsive præstationssubjekt? Hvad gør kontorlandskabet som åbent, flydende rum ved os? Har praktiseringen af det evigt netværks-virkende reelt sejret ad helvedes til med stress, depression og ADHD til følge? Og hvad

---

⁸ Deleuze, Gilles (1995): *Negotiations, 1972-1990*. Columbia University Press, New York, p. 132f

sker der med monstrøsitetens betydning som begreb for subjektivitet i dag?

Umiddelbart må selve ordet Monstrøsitet få det sensitive, overbelastede, forbrændte nervesystem op i rødt felt. For det er jo netop selve muligheden af alt det, jeg *kunne blive*, alle disse andre og alt dette andet, jeg *kunne blive*, det er det *uendeligt muliges uudtømmelige inferno*, der skaber følelsen af, at jeg intet kan og intet er muligt; depressionen. Fraværet af respons bliver reaktion på hyperresponsivitet. Præstationssubjektet må vende sig mod sig selv; individuelt og sansedepriveret anstrenger man sig for at tage sanserne tilbage, een for én, denne ene sansning snarere end denne anden. Og for så vidt fungerer sindsteknikkerne ved at installere en kronologi, en seriel sondring. Men vi gør det alene og vi gør det for senere igen at kunne håndtere den anstrengende socialitet, vi ved venter os igen. Trætheden er en individuel tilstand og noget, vi skal ud af, væk fra – *selv trætheden* skal overkommes for at noget aktivt, noget virkeligt, noget genkendeligt og synligt kan indtræde igen. Med andre ord; for at vi kan komme aktivt til syne igen som andet end passivt danderende velfærdsparasitter. Eller?

Byung-Chul Han forsøger at tænke uden om denne polarisering af det aktive og det passive subjekt ved at insistere på en *kontemplativ Vitræthed*, der adskiller sig fra en isolerende, verdensfornægtende jægtræthed. Denne verdenstrygge træthed gør det muligt at tøve, den skaber en *sigtbarhed* for langsomme former. Og den stiller spørgsmålstegn ved vores snævre repertoire udi (hyperresponsive) samværsformer, hvor socialitet bliver det flydende og evigt mulige, vi skal restituere fra og samtidig konstant må anstrenge os for at blive set i. Det monstrøse er ikke noget vi opdager i os selv ved at indholdsmætte fortællingerne om os selv, men noget der virker intenst åbnende i os som et blik for verdens langsomme former. Vi må glemme os selv før end noget som helst begynder at virke gennem os i en fortællende form.

"...it's not a problem of getting people to express themselves but of providing little gaps of solitude and silence in which they might eventually find something to say. Repressive forces don't stop people expressing themselves but rather force them to express themselves. What a relief to have nothing to say, the right to say nothing, because only then is there a chance of framing the rare, and even rarer, thing that might be worth saying."⁹

Deleuze in conversation with Antoine Dulaure and Claire Parnet, 1985.

---

⁹ Deleuze, Gilles (1995): *Negotiations, 1972-1990*. Columbia University Press, New York. P. 129